

Límits de l'anticatalanisme del PP

EL POPULISME ESPANYOL DE DRETES S'HA TRADUÏT SEMPRE EN UN FOMENT DE L'ANTICATALANISME. UN PP EN HORES MOLT BAIXES PODRIA ESTAR TEMPTAT A ANAR FINS I TOT MÉS ENLLÀ D'AQUESTA ACTITUD HOSTIL HABITUAL.

Voldria començar amb una consideració sobre allò que podria haver estat el PP i finalment no va ser: un partit de centre-dreta homologable a nivell europeu i allunyat de determinades temptacions ideològiques, una formació normal capaç d'ocupar el Govern amb eficàcia o l'oposició amb responsabilitat. De fet, durant una bona part de la primera legislatura d'Aznar, quan aquest encara no gaudia de la majoria absoluta, alguns van arribar a albergar la il·lusió que, des d'una perspectiva democràtica, les coses anaven pel bon camí. Però no, no va ser pas així. Tot el contrari. El PP és potser el partit espanyol que ha experimentat les tombarelles polítiques més estranyes d'ençà de la Transició. Alianza Popular representava un projecte polític difús i ambigu, a mig camí entre el reformisme vagament continuista i el continuisme vagament reformista (són coses diferents). Després va venir el cèlebre “techo electoral de Don Manuel” amb els seus epígons efímers i una mica estrambòtics, representats per personatges com Vestrynge o el gran Hernández Mancha. Després, el gran punt d'inflexió: Aznar. Ara Rajoy –dubitatiu i alhora impertorbable, no se sap ben bé si cínic o pragmàtic– diu que ell ja no té cap influència sobre Rita Barberà. Doncs que bé. Decadència pura: un partit a punt de naufragar, que molts perceben com un artefacte estructuralment, constitutivament corrupte.

Les coses no sempre han estat així, però. Entre el 1996 i el 1998, si fa no fa, Aznar va sorprendre d'una manera positiva. No era un líder carismàtic però tampoc un buròcrata. Tenia un estil propi i un cert instint per resoldre dilemes complicats. Aquesta actitud va

FERRAN
SÁEZ MATEU

anar canviant a poc a poc i es va arribar a capgirar en la segona legislatura, la de la majoria absolutíssima. El personatge es va transfigurar, i el perfil dels membres del seu Govern també. La lluita contra el terrorisme es va arribar a juxtaposar, literalment, amb el combat polític contra el PNB. Més endavant, aquesta identificació tàcita es va fer extensiva a qualsevol partit que no compartís una determinada lectura de la Constitució. Avui, això ja ha sortit de mare: la possibilitat d'il·legalitzar *de facto* el Partit Demòcrata català genera un panorama inquietant.

El PP té una clientela ubicable dins del centre-dreta polític i intercanviable, sense gaires problemes, amb àmplies bosses de votants del PSOE i d'altres partits. A diferència d'aquests, però, el PP conté en el seu si un segment concret de l'extrema dreta, que en la majoria de països europeus té un espai propi, i no precisament testimonial. A

mitjà termini, la consolidació d'un partit d'aquest biaix situaria el PP en una posició delicada. Aquesta és, al meu entendre, la raó que explica l'actual deriva del PP cap a posicions que de vegades freguen la banda ultradretana del discurs antisistema. El gran enemic del PP no és ara mateix C's, ni la versió més tèbia del PSOE. El gran enemic del PP es troba probablement en el seu si, i encara no té nom ni identitat. És el clàssic partit d'extrema dreta que té qualsevol país d'Europa. Acabarà aflorant? Es consolidarà? No ho sé.

Tot viatge, tota trajectòria, presenta bifurcacions incertes i alhora temptadores. El cèlebre “viatge al centre” no escapava a aquesta regla. Les perilloses carreteres secundàries que porten al populisme de dretes varien molt segons els contextos. A França, per exemple, estan relacionats amb l'explotació política de les friccions amb la comunitat magribina, mentre que als Estats Units tenen molt a veure amb el malestar de les classes mitjanes blanques tocades per la crisi, que s'han deixat seduir per Donald Trump. I a Espanya? Des de fa almenys un segle, la modalitat més rendible i segura del populisme espanyol és l'anticatalanisme. No va fallar en temps de Lleroux i tampoc no falla ara. Però convé recordar que, ara i abans, aquesta vella i transitada drecera desemboca en un carreró sense sortida. Hi ha una raó de volum, bàsicament. A finals de la dècada del 1970, els serveis secrets espanyols van escapar l'incipient nacionalisme independentista canari en qüestió d'hores. Aquí també ho han provat de totes les maneres possibles, però sense èxit: no ho va aconseguir ni Franco. Som massa colla.

Escriptor i professor a la URL